

RAVNATELJ NACIONALNOG CENTRA ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA (NCVVO)

VINKO FILIPOVIĆ

U školskoj godini 2027./2028. uvodimo važnu promjenu koja se tiče pisanja eseja na državnoj maturi

SANDRA ŠIMUNOVIĆ PIXSELL

Razgovarao Hassan Haidar Diab

Državna matura već je sedamnaest godina najvažniji ispit u hrvatskom obrazovnom sustavu i ključna stepenica za upis na visoka učilišta. Iako svake godine izaziva veliku pozornost javnosti te tisuća maturanata i njihovih roditelja, iza nje stoji iznimno složen i precizno organiziran sustav u kojem nema mjesta pogreškama. Ovogodišnji prvi rok obilježili su bolji rezultati iz hrvatskog jezika, slabiji uspjeh iz informatike te rekordan broj prigovora, ali i činjenica da je matura provedena bez ijednog spornog zadatka. O izazovima organizacije, rezultatima, sigurnosti ispita, utjecaju umjetne inteligencije, mogućim promjenama te budućnosti državne mature razgovarali smo s Vinkom Filipovićem, ravnateljem Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NCVVO).

U usporedbi s prethodnim godinama, kako ocjenjujete ovogodišnju državnu maturu?

Ovogodišnja državna matura uglavnom se, što se tiče provedbe, ne razlikuje u odnosu na prethodne godine. Matura se provodi od 2010. pa je u ovih sedamnaest godina standardizirana u svim svojim karakteristikama. Ipak, u odnosu na neke prethodne godine, kad je bilo nekih pogrešaka, ove je godine državna ma-

tura provedena besprijekorno.

Ono što želim naglasiti, a što je važnost možda i ne zna u dovoljnoj mjeri, provedba mature iznimno je složen, zahtjevan i u konačnici jako odgovoran posao u koji je uključeno jako puno sudionika i važno je da nitko u području svoje odgovornosti ne pogriješi. Na prvom roku ovogodišnje mature bilo je 35 ispita iz 28 predmeta, 13 obveznih i 15 izbornih. U tih 35 ispita bilo je ukupno 1700 zadataka. Svaki zadatak morao je biti jasan u pitanju i jednoznačan u odgovoru. Sa zadovoljstvom mogu reći da ove godine nijedan zadatak nije bio sporan, što je zasluga predmetnih koordinatora i stručnih radnih skupina. Stručne radne skupine činila su 122 člana koja su napravila 432 inačice za 28 predmeta, jer u rezervi uvijek imamo od tri do pet inačica. Ispit državne mature priprema se gotovo dvije godine, od početne faze izrade do same provedbe, kako bi sve bilo spremno za prvi ispitni rok koji redovito započinje početkom lipnja.

Ove je godine 29.481 kandidat-maturant pristupio polaganju više od 111 tisuća ispita u 386 srednjih škola i šest ispitnih centara. Materijali za ispite dostavljeni su pravodobno u četiri navrata, podijeljeni kandidatima na dan ispita, a nakon završetka pisanja vraćeni ocjenjivačima, njih 753, na vrednovanje. Dostava, podjela i povrat besprijekorno su obavljani. Pisa-

nje ispita nadziralo je više od 13 tisuća dežurnih nastavnika. Tome treba pridodati i recenzente, prevoditelje te sve one koji sudjeluju u prilagodbi ispita, uključujući prilagodbu ispitne tehnologije. Velike zasluge za uspješnu provedbu imaju i ispitni koordinatori u školama, ravnatelji te dežurni nastavnici.

Maturu pišu i učenici s poteškoćama.

Da, Centar je od samog početka posebno posvećen učenicima s teškoćama koji pristupaju državnoj maturi. Ove godine bilo ih je 1675, a svi su polagali ispite uz odgovarajuću prilagodbu. Ona se odnosi na produljeno vrijeme pisanja ispita, prilagodbu ispitnih cjelina te mogućnosti pisanja ključnih riječi podebljanim slovima, uvećanog fonta, ispita na Brailleovu pismu, izuzeća od slušanja pojedinih ispitnih cjelina te mogućnosti pisanja ispita u zasebnim prostorijama. Centar je ove godine osigurao i 122 osobna pomagala. Multidisciplinarno povjerenstvo vrlo ozbiljno razmatra svaki zahtjev za prilagodbu te na temelju priložene dokumentacije odobrava odgovarajuće prilagodbe u skladu s teškoćama i potrebama pojedinog maturanta.

Osim u školama i ispitnim centrima, pristupnici pišu maturu i na nekim drugim mjestima?

Drago mi je što ste to pitali jer

pojedinci Centar često doživljavaju i opisuju kao krutu ustanovu koja nema empatije i razumijevanja za ispitanike. Naprotiv, na molbu maturanta, ili nekog sportskog saveza, matura se piše i na izdvojenim lokacijama. Ove su godine maturanti, mladi sportaši koji su se natjecali na nekim europskim ili svjetskim prvenstvima, ili maturanti koji su se pripremali u nekom od gradova izvan mjesta stanovanja, pisali izdvojeno državnu maturu. Tako je matura pisana u veleposlanstvima u Pekingu i Beogradu, kojima zahvaljujem jer su to proveli vrlo odgovorno. Mladi vaterpolisti pisali su maturu u jednoj od škola u Varaždinu (Prva gimnazija), a nekoliko dana nakon toga postali su svjetski prvaci. Kad je riječ o zdravstvenim, ali i nekim drugim opravdanim razlozima, dopuštamo pisanje ispita kod kuće, a imali smo nekoliko takvih slučajeva da su se ispiti pisali i u bolnici. U provedbi tih aktivnosti sudjelovale su i škole, koje su vlastitim resursima osiguravale potrebne uvjete, dok su se prema potrebi uključivali i zaposlenici Centra.

Što vas je ove godine najviše iznenadilo u rezultatima mature?

Ugodno su me iznenadili bolji rezultati na ispitu iz hrvatskog jezika, osobito u dijelu koji se odnosi na esej. Ove godine ispod praga prolaznosti iz hrvatskog jezika bilo je 13,5 posto

kandidata, u usporedbi sa 17,9 posto prošle godine i čak 22,4 posto godinu ranije. S druge strane, neugodno me iznenadio slabiji rezultat iz informatike. Nažalost, slabiji rezultati iz fizike i kemije gotovo su postali uobičajeni tijekom svih godina provedbe državne mature.

Zašto su rezultati iz informatike bili znatno slabiji nego prethodnih godina?

Odgovor na ovo pitanje nije jednostavan, razloga je zasigurno više. Teško je u ovom trenutku dati dijagnozu tako lošeg rezultata na ispitu iz informatike unatoč tome što ni ranijih godina rezultati nisu bili posebno dobri. Tek nakon psihometrijske analize, koju radimo nakon svake mature, moći ćemo barem dijelom uvidjeti koji su razlozi.

Kako objašnjavate rezultate iz matematike više razine?

Rezultati iz matematike više razine, ali i osnovne, uobičajeno su nešto lošiji, odnosno najlošiji kad su u pitanju obvezni predmeti na državnoj maturi. Jedan od razloga zasigurno je i činjenica da je polazište ispita iz matematike kurikulum za opće gimnazije. Broj tjednih sati matematike i broj godina tijekom kojih se matematika uči razlikuju se među srednjim školama – čak i među gimnazijama, bilo da je riječ o općim, jezičnim, klasič-

nim ili matematičkim programima, a osobito su velike razlike u odnosu na strukovne škole.

Hrvatski jezik, posebice esej, ove je godine bio uspješniji. Što je tome pridonijelo?

Teško je decidirano reći što je tome pridonijelo, ali zasigurno je jedan od razloga da su ovogodišnji maturanti, prateći rezultate državne mature ranijih godina, došli do spoznaje da je temeljna pretpostavka dobrog rezultata na ispitu iz hrvatskog jezika da moraju integralno pročitati djelo. Pretpostavljam da su u tom pogledu pridonijeli i njihovi nastavnici koji su ih u nastavi pripremali i za pisanje eseja. Veća ozbiljnost ove godine što se tiče eseja vidljiva je i iz činjenice da je manji broj maturanata vratio prazan papir, čega je prethodnih godina bilo znatno više na pisanju eseja.

Ove godine zaprimljen je velik broj prigovora. Jeste li to očekivali?

Svake godine je broj prigovora sve veći jer je to pravo svakog kandidata. Mogućnost prigovora ima svaki maturant neovisno o tome je li on opravdan i utemeljen. Većem broju prigovora ove godine pridonijelo je i sve veće korištenje umjetne inteligencije.

Koji su najčešći razlozi zbog kojih maturanti ulazu prigovore?

Najčešći su razlozi za prigovor, naravno, kada maturant uoči ili pretpostavi da je ocjenjivač napravio pogrešku, primjerice da mu nije priznat ostvareni bod, ili smatra da je na zadacima koji se vrednuju s više bodova zaslužio veći broj bodova. Naravno, postoje i prigovori koji nisu utemeljeni. Od ukupno 6940 prigovora zaprimljenih ove godine, njih 63,1 posto na prvom stupnju nije bilo prihvaćeno, dok ih je 36,9 posto prihvaćeno. Na drugom stupnju bilo je znatno manje prigovora, samo 343, od čega smo prihvatili 25 prigovora, a sve ostale odbacili. Često prigovori nemaju nikakvu argumentaciju, nego samo napišu da im nedostaje jedan ili dva boda. Naravno da takve prigovore ne možemo uvažiti. Primjerice, jedan je maturant, koji je imao nedovoljan broj riječi na eseju (440), u prigovoru napisao oko dvije tisuće riječi.

Koliko umjetna inteligencija danas utječe na način pisanja prigovora i predstavlja li to novi izazov za NCVVO?

Umjetna inteligencija sve nam više otežava rad jer pridonosi povećanju broja prigovora, što komplicira njihovo rješavanje s obzirom na vremenska ograničenja propisana Pravilnikom. Svaki prigovor mora sadržavati obrazloženje, što je maturantima često zahtjevno, pa ih za pojedine učenike ponekad sastavljaju i sami nastavnici. Zbog toga se maturanti sve češće koriste umjetnom inteligencijom, jer im ona olakšava sastavljanje prigovora.

Jesu li ovogodišnji rezultati pokazali razlike između gimnazijalaca i učenika strukovnih škola?

Razlika u rezultatima između gimnazijalaca i učenika strukovnih škola postoji, ali ona nije karakteristična samo za ovu godinu, već je uobičajena od početka provedbe državne mature. Ove godine ispit državne mature u prvom roku nije položilo 7,2 posto gimnazijalaca i 37,9 posto učenika strukovnih škola. Ta razlika nije neočekivana iz nekoliko razloga. Prije svega, državna matura za gimnazijalce predstavlja uvjet završetka četverogodišnjeg obrazovanja, dok učenici strukovnih škola svoje srednjoškolsko obrazovanje završavaju bez obveze polaganja državne mature. Budući da je položena državna matura jedan od uvjeta za upis na studijske programe, polažu je ponajprije oni učenici strukovnih škola koji žele nastaviti obrazovanje na visokim učilištima.

U kojim predmetima učenici i dalje imaju najviše poteškoća?

Najveće poteškoće maturantima među obveznim predmetima i dalje predstavlja matematika, dok su među

SANDRA ŠIMUNOVIĆ/PIXSELL

Rezultat iz hrvatskog jezika bio je bolji jer su maturanti došli do spoznaje da je temeljna pretpostavka dobrog rezultata na eseju da moraju integralno pročitati djelo, zaključuje naš sugovornik

izbornim predmetima ove godine najzahtjevniji bili informatika, fizika, kemija te politika i gospodarstvo. Riječ je o predmetima koji su maturantima tradicionalno među najtežima na ispitima državne mature.

Primjećujete li promjene u razini znanja učenika u posljednjih nekoliko godina?

Uspoređujući rezultate svih ovih godina ne primjećujem neke razlike u znanju učenika, premda u javnosti često čujem da nam učenici manje znaju. Ja nemam takav dojam jer praćenjem rezultata na državnoj maturi evidentno je standardiziran trend rezultata prema predmetima.

Pokazuju li rezultati mature neke slabosti hrvatskog obrazovnog sustava?

Rezultati ispita državne mature ukazuju na određene trendove koji nisu slabost samo našeg obrazovnog sustava, nego predstavljaju širi izazov obrazovanja u svijetu. Riječ je prije svega o slabijim rezultatima iz predmeta prirodoslovnog područja, poput biologije, fizike i kemije, dok su rezultati znatno bolji u jezično-komunikacijskom i društvenom području.

Smatrate li da bi neke ispite ili način bodovanja trebalo mijenjati?

Stručne radne skupine koje rade ispite prilikom bodovanja vode se kriterijem težine zadatka. Što se tiče praga prolaznosti, prije dvije godine uveli smo dva praga – 25 posto za predmete iz prirodoslovnog i matematičkog područja i 30 posto za predmete iz jezično-komunikacijskog, društveno-humanističkog i umjetničkog područja. Do tada smo imali čak devet različitih pragova. Uveli smo i jedinstvene pragove za ocjene dobar, vrlo dobar i odličan, čega također do tada nije bilo. Mogli smo to učiniti jer smo standardizirali ispite tako da više nema straha da zbog postotka prolaznosti moramo mijenjati pragove.

Za razliku od ranijih godina kad su se pragovi prolaznost određivali dan uoči objave privremenih rezultata, u posljednje dvije godine pragove prolaznosti objavljujemo devet mjeseci prije objave privremenih rezultata. Već sada mogu reći da će pragovi

prolaznosti i za maturu 2027. godine ostati isti.

Poneki u javnosti znaju reći da su ti pragovi prolaznosti niski.

To nije točno, jer na prolaznost na ispitu utječu dva bitna elementa. Jedan je navedeni prag prolaznosti, a drugi težina zadataka na ispitu. Prolaznost više ovisi o težini ispita nego o pragu prolaznosti. Primjerice, prije dvije godine imali smo slučaj da je ispod praga prolaznosti koji je bio 25 posto iz fizike bilo 43% kandidata, a iz engleskog jezika ispod praga prolaznosti tada od 36% posto bilo je samo 1,5 posto kandidata. Slično se dogodilo i ove godine, informatiku je ispod praga prolaznosti (25%) imalo 36% kandidata, a engleski jezik s višim pragom prolaznosti (30%) samo jedan posto kandidata.

Jesu li ovogodišnji ispiti bili teži, lakši ili na istoj razini kao prošlih godina?

Kao što sam već rekao, ispiti su u potpunosti standardizirani, pa tako i prema razini težine, zbog čega ne možemo govoriti o lakšim ili težim ispitima. Procjena težine ispita često je stvar subjektivnog dojma. Tako se, primjerice, nakon ovogodišnjeg ispita iz engleskog jezika na višoj razini u javnosti pojavilo mišljenje da je bio znatno teži nego prethodnih godina, no pokazalo se da su postotak riješenosti i udio kandidata koji nisu ostvarili prag prolaznosti bili jednaki kao i prošle godine. Cilj nam je pripremati ujednačene ispite čija se prosječna riješenost kreće oko 50 posto, što je u skladu s Gaussovom krivuljom i omogućuje realnu distribuciju rezultata od najboljih do najslabijih. Nije dobro kada je postotak riješenosti niži od 25 posto, ali ni kada prelazi 75 posto.

Koliko su ovogodišnji rezultati utjecali na upise na fakultete?

Što se tiče upisa na fakultete, rezultati državne mature utječu na mogućnosti upisa, uzimajući u obzir upisne kvote visokih učilišta i broj maturanata koji su položili ispite državne mature, što je zakonski preduvjet za prijavu na neki od studijskih programa. Ono što već godinama smatram problemom jest činjenica da su upisne kvote

na fakultetima znatno veće od broja maturanata koji pristupaju državnoj maturi. Čak i kada bi svi maturanti položili državnu maturu i nakon drugog ispitnog roka ostvarili uvjete za upis, ostalo bi oko desetak tisuća nepopunjenih mjesta na fakultetima.

Jesu li fakulteti zadovoljni razinom znanja koju pokazuje državna matura?

Nemam pouzdane pokazatelje o tome, ali mislim da se o tome ne može generalno donositi sud. Pretpostavljam da su neki fakulteti više, a neki manje zadovoljni, što ovisi o pozitivnoj selekciji studenata koji dolaze na fakultete. Imamo niz studijskih programa na koje se ne prijavi nijedan student, a isto tako i puno onih koji su sretni da se javi bilo tko, neovisno o tome kakav mu je uspjeh u srednjoj školi i na državnoj maturi. Međutim, postoje fakulteti na koje apliciraju studenti u većem broju od upisne kvote pa oni onda rade pozitivnu selekciju, a neki imaju i dodatne prijemne ispite.

Posljednjih godina prisutan je trend koji ne smatram dobrim. Sve veći broj fakulteta, pa čak i pojedina sveučilišta, kao uvjet za upis prihvaćaju položenu osnovnu razinu ispita iz matematike i stranog jezika. U posljednje dvije godine udio maturanata koji polažu ispite na osnovnoj razini porastao je za oko pet postotnih bodova. Teško je zamisliti da tehničke fakultete upisuju studenti s položenom osnovnom razinom matematike ili da se na društvene studijske programe upisuje s osnovnom razinom stranog jezika. Pretpostavljam da je motiv snižavanja upisnih kriterija želja fakulteta da po svaku cijenu privuku studente, no smatram da to dugoročno nije dobro iz društvene perspektive.

Što mislite o tvrdnjama da državna matura stvara prevelik stres učenicima?

Postojanje stresa među učenicima koji polažu državnu maturu neupitno je, no jednako su stresni bili i prijemni ispiti prije njezina uvođenja. Tada se često događalo da su prijemni ispiti za nekoliko fakulteta održavani istoga dana, pa kandidati koji su bili zainteresirani

resirani za više studijskih programa nisu mogli pristupiti svim ispitima. Današnji sustav upisa uklonio je takve situacije i u tom je pogledu znatno smanjio razinu stresa. Osim toga, svi kandidati državnu maturu polažu pod jednakim uvjetima i rješavaju iste ispite, dok to u vrijeme prijemnih ispita na fakultetima nije bio slučaj. Državna matura može se i dalje unaprjeđivati te kontinuirano radimo na tome da bude što kvalitetnija, no danas gotovo nitko dobronamjeran ne dovodi u pitanje njezinu opravdanost. Ona je smanjila pritisak na nastavnike u srednjim školama pri zaključivanju ocjena te oslobodila velik broj fakulteta potrebe za organiziranjem prijemnih ispita. Valja istaknuti i da je jedan od ciljeva uvođenja državne mature bio jačanje transparentnosti upisnog sustava. Danas više nema pritiska na fakultete radi upisa pojedinih kandidata preko reda, što predstavlja važan doprinos zaštiti javnog interesa.

Kako komentirate slučajeve fotografiranja i dijeljenja ispitnih materijala na društvenim mrežama?

Srećom, to se ove godine dogodilo sat i pol nakon završetka pisanja ispita tako da nije kompromitiralo ispit. Samo nekoliko sati kasnije Centar je, kao što to čini uobičajeno, objavio ne samo pitanja, nego i rješenja tog istog ispita. Naravno da ne opravdavamo takve postupke bez obzira na to što nisu učinili neku veću štetu. Svjesni smo rizika koji su prisutni u današnje vrijeme brzog protoka informacija pa tako i u ovom slučaju. Smeta me da je dio medija to okarakterizirao kao skandal, što nikako ne odgovara istini jer skandala jednostavno nije bilo.

Ove godine dio ocjenjivača iskazao je nezadovoljstvo uvjetima ocjenjivanja ispita državne mature.

Centar svake godine objavljuje javni poziv na koji se javljaju nastavnici koji ocjenjuju ispite državne mature. Svake godine imamo veći broj zainteresiranih nego što je potrebno pa za neke predmete radimo i selekcijski postupak. Ispiti se već godinama ocjenjuju u istom prostoru, a svi koji se javljaju to znaju. Priznajem da uvjeti u tom prostoru nisu optimalni i nisam zbog toga sretan, ali unatoč nastojanjima AKD-a i nas u Centru, teško je naći prostor koji će zadovoljavati prostornim kapacitetima i sigurnosnim mjerama na samo mjesec i pol dana u godini. Ove godine dogodio nam se i toplotni val koji je trajao tri dana što se poklopilo s ocjenjivanjem testova iz nekoliko predmeta u istom prostoru. Kad bismo unajmili prostor s odgovarajućim uvjetima na dulje vrijeme, odnosno na godinu dana, to bi znatno više koštalo, a moramo kao proračunski korisnik biti i racionalni u trošenju državnog novca. Učinit ćemo sve kako bismo, u postojećim okolnostima i koliko god je to moguće, dodatno unaprijedili uvjete rada, ali istodobno apeliramo na razumijevanje dijela ocjenjivača koji je nezadovoljan.

Jesu li sigurnosne mjere tijekom provedbe mature dovoljne ili će se dodatno pojačavati?

Sigurnosna pravila tijekom provedbe ispita jasno su propisana i dosljedno se primjenjuju. Kandidati ne bi smjeli kod sebe imati mobitele ni pametne satove jer ih dežurni nastavnici prije početka ispita jasno upozoravaju gdje ih moraju odložiti. Unatoč tomu, pojedini maturanti, vjerujući da neće biti otkriveni, ipak zadrže mobitel kod sebe. Ove je godine takav prekršaj za desetak kandidata rezultirao poništavanjem ispita koji su polagali.

Ove godine uveli ste neke promjene u pravilima provedbe državne mature?

Ako uočimo neke manjkavosti u provedbi državne mature, spremni smo na promjene i poboljšanja. Tako smo prije četiri godine uočili krutu odredbu kojom se maturantu, ako se potpiše na ispit, poništava čitav ispit neovisno o tome kako ga je napisao. To pravilo primje- ►►

Nakon psihometrijske analize, znat ćemo više o tome zašto su tako loši rezultati iz informatike

►► **INTERVJU VINKO FILIPOVIĆ**

njivano je od početka pisanja mature. Budući da su svi ispiti pod barkodom, što jamči anonimnost pri ocjenjivanju, tome smo doskočili izmjenom pravila da se ispit više ne poništava, nego smo na njega stavili naljepnicu preko imena i dali na ocjenjivanje drugom ocjenjivaču.

Ove smo godine izmijenili odredbu prema kojoj su se zbog uporabe ili samog posjedovanja mobitela odnosno pametnog sata maturantima poništavali svi ispiti – od onoga koji su upravo pisali do svih prethodno položenih, kao i onih koje su tek trebali polagati. Prema novom pravilu poništava se samo ispit tijekom kojeg je prekršaj utvrđen. To, međutim, ne znači da smo tom izmjenom željeli poslati poruku kako je uporaba mobitela tijekom državne mature prihvatljiva – upravo suprotno. Pokazalo se da je, unatoč ublažavanju sankcije, broj maturanata kojima je ove godine poništen ispit ostao jednak kao i prošle godine, a bio je čak i manji nego godinu prije.

Ima i jedno etičko pravilo koje ste uveli prije nekoliko godina?

Da, to se odnosi na slučajeve u kojima maturanti, valjda zbog svoje frustracije ili nečega drugog, pišu različite sadržaje koji nemaju veze s ispitom. Zbog toga smo uveli pravilo da se za vulgaran, diskriminacijski sadržaj po rasnoj, nacionalnoj ili vjerskoj osnovi, ili bilo kakvav drugi neprimjeren sadržaj poništava cijeli ispit. Nakon što se nekoliko godina uvijek događalo da bude nekoliko maturanata kojima smo morali iz tih razloga poništiti ispit, ove godine takvog slučaja nije bilo.

Kakve promjene maturante očekuju već iduće godine?

Iduće godine ne planiramo neke veće promjene. Centar je u posljednjih pet godina napravio niz kvalitativnih promjena koje su zasigurno unaprijedile državnu maturu i dale joj na ozbiljnosti. Tako smo prije tri godine umjesto dotadašnje osnovne i više razine uveli jedinstveni ispit iz hrvatskog jezika, što je vrlo uspješno realizirano. Iste smo godine vratili esej kao uvjet prolaznosti ispita iz hrvatskog jezika i time ispravili ozbiljnu pogrešku prethodne administracije koja je donijela odluku da se ispit iz hrvatskog jezika može položiti i s nula bodova na eseju. U vrijeme današnjih novih tehnologija i komunikacije putem društvenih mreža esej ostaje važan čimbenik zadržavanja standarda vještine pisanog izražavanja naših maturanata. Međutim, mogu ekskluzivno za vaše novine najaviti da ćemo imati važnu promjenu iz hrvatskog jezika u šk. god. 2027./2028. U ovom trenutku mogu samo reći da se ta promjena odnosi na esej, a javnost ćemo o tome nešto detaljnije obavijestiti na jesen.

Razmišlja li NCVVO o većoj digitalizaciji državne mature?

U ovom trenutku nije još vrijeme za to jer bi to bio velik rizik i mislim da još nije optimalno vrijeme za digitalizaciju državne mature. Ocjenjivanje ispita iz matematike i informatike već je digitalizirano, no za sada ne planiramo uvoditi promjene koje bi mogle ugroziti sigurnu provedbu državne mature. Za takav iskorak svi sudionici sustava moraju biti tehnički i stručno potpuno spremni. Budući da se svi ispiti pišu istodobno, ozbiljan bi problem nastao kada bi u tom trenutku došlo do poteškoća s internetskom mrežom, pa makar i kod samo jednog kandidata.

Nakon sedamnaest godina provedbe, što biste danas promijenili da krećete ispočetka?

Početu provedbe državne mature prethodile su vrlo temeljite pripreme. Centar je svih ovih godina sukcesivno radio na promjenama u cilju unapređenja državne mature. Da sada krećemo ispočetka, sve bi te promjene već tada bile implementirane. Mislim da je državna matura, unatoč svim iza-

Sve veći broj fakulteta kao uvjet za upis prihvaća položenu osnovnu razinu ispita iz matematike i stranog jezika samo da popune mjesta, što za društvo općenito nikako nije dobro, upozorava Vinko Filipović

zovima, od samog početka bila vrlo dobro osmišljen koncept. Dotad nije postojao sličan model standardiziranog vrednovanja, zbog čega su se svi sudionici sustava – nastavnici i ravnatelji u školama, zaposlenici Centra, ali i prve generacije maturanata – morali uključiti u iznimno složen i odgovoran proces, svjesni da se s njime sreću prvi put. Da mogu, promijenio bih, odnosno prevenirao pogreške ili nepreciznosti na zadacima koji su se pojavljivali u nekim ranijim godinama, što je bacalo sjenu na sve drugo što je dobro učinjeno. Primjerice, prošle godine govorilo se o jednom nepreciznom zadatku iz matematike od njih ukupno 1700, a zanemareno je da su svi drugi bili točni i korektni. Žao mi je kad se nađem u situaciji da moram poništiti ispit iz različitih razloga jer nemam izbora budući da uvijek primjenjujem važeća pravila. Kad bih postupio drukčije, doveo bih u pitanje vjerodostojnost državne mature.

Kako vidite budućnost državne mature u Hrvatskoj u sljedećih deset godina?

Teško je u ovom trenutku dati jašniju projekciju razvoja državne mature u sljedećih deset godina. Kada je riječ o stručnom dijelu, učinit ćemo sve kako bi stručne radne skupine nastavile unapređivati kvalitetu ispitnih zadataka. Što se tiče same provedbe, plan je uvesti takozvani hibridni model nadzora, prema kojemu bi u svakoj školi tijekom provedbe državne mature jedan dežurni nastavnik bio iz matične škole, a drugi iz druge škole. Time bismo dodatno ojačali vjerodostojnost i integritet provedbe državne mature. Za uvođenje takvog modela potrebno je prethodno izmijeniti odgovarajući zakonski okvir. Istodobno ćemo i dalje pratiti sve aspekte provedbe državne mature te uočene nedostatke sustavno otklanjati.

Što biste još za kraj poručili nakon uspješno provedenog prvog roka državne mature?

Želio bih zahvaliti svima koji su sudjelovali u pripremi i provedbi ovoga zahtjevnog procesa. Prije svega, zahvaljujem ispitnim koordinatorima u srednjim školama i ispitnim centrima, dežurnim nastavnicima te ravnateljima škola. Posebnu zahvalnost zaslužuju članovi stručnih radnih skupina koji su sudjelovali u izradi ispita, jer sam svjestan njihove odgovornosti i izloženosti kritičkom propitivanju stručne javnosti. Ocjenjivači imaju iznimno važnu ulogu u provedbi državne mature te iskreno cijenim njihov doprinos i odgovornost koju preuzimaju u postupku vrednovanja, unatoč tomu što taj posao često obavljaju u zahtjevnim, ne uvijek optimalnim uvjetima. Na kraju, ali nipošto manje važno, želim zahvaliti svim zaposlenicima Centra, a osobito predmetnim koordinatorima, koji su svoj dio posla obavili na visokoj profesionalnoj razini i time pridonijeli besprijekornoj provedbi državne mature u ovom ispitnom roku. ●